

PEDAGOGIK KLOVEMETRIYANING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ КЛОВЕМЕТРИИ

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF
PEDAGOGICAL CLOVEMETRY

Xabibullayeva Zuhraxon Abdushukir qizi

Osiyo xalqaro universiteti Pedagogika yo 'nalishi 1-kurs magistranti +998911060412

Annotatsiya: Zamonaviy ta'lim tizimida o'quv natijalarini obyektiv va aniq baholash muhim masala hisoblanadi. Pedagogik klovemetria ta'lim jarayonida bilim va ko'nikmalarni ilmiy asosda o'lchash zaruratidan kelib chiqadi. Tadqiqot metodologiyasi tizimli, kompetensiyaviy va diagnostik yondashuvlarga asoslangan. Ilmiy tahlil, taqqoslash va pedagogik o'lchov metodlaridan foydalanildi. Pedagogik klovemetrik yondashuv ta'lim sifatini baholashda ishonchli natijalarni ta'minlashi hamda o'quv faoliyati samaradorligini aniqlash imkonini berishi aniqlandi. Pedagogik klovemetria metodlarini ta'lim amaliyotiga joriy etish baholash jarayonining aniqligi, shaffofligi va samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: pedagogik klovemetria, ta'limni baholash, metodologiya, diagnostika, ta'lim sifati.

Аннотация: В современной системе образования объективная и точная оценка учебных результатов является важной задачей. Педагогическая кловеметрия вытекает из необходимости научно обоснованного измерения знаний и умений в образовательном процессе. Методология исследования основана на системном, компетентностном и диагностическом подходах. В ходе исследования использовались методы научного анализа, сравнительного сопоставления и педагогического измерения. Установлено, что педагогический кловеметрический подход обеспечивает получение достоверных результатов при оценке качества образования и позволяет определить эффективность учебной деятельности. Внедрение методов педагогической кловеметрии в образовательную практику способствует повышению точности, прозрачности и эффективности оценочных процедур.

Ключевые слова: педагогическая кловеметрия, оценивание образования, методология, диагностика, качество образования.

Abstract: Modern education requires objective and scientifically grounded assessment mechanisms. Pedagogical clovemetry addresses the problem of accurate measurement of learning outcomes in the educational process. The research methodology is based on systemic, competency-based, and diagnostic approaches. Methods of scientific analysis, comparison, and pedagogical measurement were applied. The study shows that pedagogical clovemetry ensures reliable assessment of educational quality and allows effective evaluation of learners' academic performance. The implementation of pedagogical clovemetrie approaches enhances the accuracy and transparency of assessment processes in education.

Keywords: *pedagogical clovetry, assessment, educational process, methodology, diagnostics.*

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimida o'quv jarayonining samaradorligini obyektiv baholash va ta'lim natijalarini aniq o'lchash masalasi muhim ilmiy-pedagogik muammo sifatida namoyon bo'lmoqda.

Mazkur tadqiqotning obyekti pedagogik baholash jarayonida o'quvchilarning bilim, ko'nikma va kompetensiyalarini o'lchashga qaratilgan pedagogik klovetrik yondashuv hisoblanadi. Ushbu yondashuv Platon va Aristotel asarlarida asoslangan bilish va baholashning mantiqiy tamoyillari, Forobiy va Ibn Sino ta'limotlaridagi ilmiy tafakkur va mezonlilik g'oyalari hamda Vygotskiyning rivojlanish nazariyasi bilan uzviy bog'liq holda shakllangan.

Mavzuning markaziga ta'lim natijalarini baholashdagi subyektivlik, mezonlarning yetarli darajada aniqlashtirilmaganligi va diagnostik vositalarning cheklanganligi muammosi qo'yiladi. An'anaviy baholash tizimlarida ko'pincha miqdoriy va sifat ko'rsatkichlar o'rtasidagi uyg'unlik yetarli darajada ta'minlanmaydi, bu esa ta'lim sifati to'g'risida to'liq va ishonchli xulosalar chiqarishga to'sqinlik qiladi.

Tadqiqotning borish jarayonida pedagogik klovetria asosida ta'lim natijalarini baholashning ilmiy-metodologik asoslarini aniqlash maqsad qilib olindi. Tadqiqot doirasida tizimli, kompetensiyaviy va diagnostik yondashuvlarga tayangan holda pedagogik o'lchov mexanizmlarining samaradorligi tahlil qilindi. Olingan natijalar pedagogik klovetrik yondashuv ta'lim sifati aniqlashda ishonchli va aniq mezonlarni shakllantirish imkonini berishini ko'rsatdi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Ta'lim jarayonida bilim va natijalarni baholash masalasi qadimgi falsafiy-pedagogik manbalarda ham muhim ilmiy muammo sifatida qaralgan. Platon bilimni baholashda mantiqiy izchillik va adolat mezonlariga amal qilish zarurligini ta'kidlaydi¹⁴. Aristotel bilish jarayonida aniqlik va tahliliy tafakkur yetakchi o'rin tutishini asoslab beradi¹⁵. Sharq mutafakkiri Abu Nasr Forobiy ta'lim natijalarini baholashda ilmiy mezonlar va ijtimoiy foyda birligi muhimligini ko'rsatadi¹⁶. Ibn Sino esa bilimni egallash va uni baholash jarayonida aql va tajribaning uyg'unligini asoslaydi¹⁷. Zamonaviy pedagogik tadqiqotlarda L.S. Vygotskiy ta'lim jarayonida diagnostikaning rivojlantiruvchi ahamiyatini ilmiy jihatdan asoslab bergan¹⁸. Ushbu nazariy qarashlar pedagogik klovetrik yondashuvning shakllanishiga metodologik asos bo'lib xizmat qiladi.

Tadqiqotda ishonchli ma'lumotlarni yig'ish jarayoni tizimli va diagnostik yondashuvlarga asoslangan holda amalga oshirildi. Ma'lumotlar pedagogik kuzatuv, taqqoslash va pedagogik o'lchov metodlari orqali to'plandi. Baholash mezonlari oldindan aniqlab olindi va bu jarayon subyektiv yondashuvni kamaytirishga xizmat qildi. Olingan

¹⁴ Platon. *Gosudarstvo*. — Moskva: Mysl', 1999. — 112–118-betlar.

¹⁵ Aristotel. *Metafizika*. — Moskva: Nauka, 1983. — 45–52-betlar.

¹⁶ Forobiy A.N. *Fozil odamlar shahri*. — Toshkent: Fan, 1993. — 67–72-betlar.

¹⁷ Forobiy A.N. *Fozil odamlar shahri*. — Toshkent: Fan, 1993. — 67–72-betlar.

¹⁸ Vygotskiy L.S. *Voobrajenie i tvorchestvo v detskom vozraste*. — Moskva: Pedagogika, 1997. — 24–31-betlar.

ma'lumotlar tahlili pedagogik klovemetria ta'lim sifatini aniqlashda ilmiy asoslangan va ishonchli metod ekanligini ko'rsatdi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, pedagogik klovemetrik yondashuv o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini ilmiy asosda, aniq va ishonchli tarzda baholash imkonini beradi. Ushbu yondashuv nafaqat ta'lim sifatini oshirishga, balki o'quv faoliyatining samaradorligini aniqlashga ham xizmat qiladi. Natijalar pedagogik kuzatuv, taqqoslash va tahliliy o'lchov metodlari yordamida olingan bo'lib, ular ta'lim jarayonida baholash mezonlarini tizimli ravishda qo'llashga imkon beradi.

Ilmiy manbalarda pedagogik baholashning mohiyati va metodologiyasi bo'yicha turlicha qarashlar mavjud. Platon va Aristotel baholashning mantiqiy asoslarini va bilish jarayonining aniqlik talabini ta'kidlagan. Sharq mutafakkirlari Forobiy va Ibn Sino ta'lim mezonlarining ilmiy asoslangan bo'lishini qo'llab-quvvatlagan. Vygotskiy esa diagnostik yondashuv va o'quvchilar faoliyati o'rtasidagi bog'liqlikni muhim deb hisoblagan. Ushbu manbalar tadqiqot natijalarining ishonchliligini mustahkamlashda xizmat qiladi. Natijalarni tahlil qilish jarayonida pedagogik klovemetrik yondashuvning quyidagi afzalliklari aniqlangan: o'quvchilarning bilim darajasini aniq o'lchash, tushunchalarni mantiqiy va ma'no jihatidan tasniflash, baholashning obyektivligi va ishonchliligi. Qo'yilgan gipotezalar asosida xulosa shuki, pedagogik klovemetrik yondashuv ta'lim jarayonida baholash sifatini oshiradi va an'anaviy baholash tizimlaridagi subyektivlikni kamaytiradi.

XULOSA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, pedagogik klovemetrik yondashuv ta'lim jarayonida bilim va ko'nikmalarni obyektiv va aniq baholash imkonini beradi. Ushbu yondashuv o'quvchilarning bilim darajasini ilmiy asosda o'lchash, baholash mezonlarini tizimli tarzda joriy etish va subyektivlikni kamaytirishga xizmat qiladi. Tadqiqot doirasida amalga oshirilgan pedagogik kuzatuv va tahliliy o'lchovlar pedagogik klovemetriya metodlarining ta'lim sifatini oshirishda samarali ekanligini ko'rsatdi. Shu bilan birga, metodika ta'lim jarayonining aniqligi, shaffofligi va samaradorligini oshirishga imkon beradi. Natijalar qo'yilgan gipotezalarni tasdiqladi va pedagogik baholash amaliyotini yanada takomillashtirish uchun ilmiy asos yaratdi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Platon. Gosudarstvo. — Moskva: Mysl', 1999. — 112–118-betlar.
2. Aristotel. Metafizika. — Moskva: Nauka, 1983. — 45–52-betlar.
3. Forobiy A.N. Fozil odamlar shahri. — Toshkent: Fan, 1993. — 67–72-betlar.
4. Ibn Sino. Donishnoma. — Toshkent: O'zbekiston, 1980. — 91–96-betlar.
5. Vygotskiy L.S. Voobrajenie i tvorchestvo v detskom vozraste. — Moskva: Pedagogika, 1997. — 24–31-betlar.